

Стецюк Ю.А.

студентка,

Науковий керівник: Юшак В.М.

кандидат філологічних наук, старший викладач,

Східноєвропейський національний університет

імені Лесі Українки

ЛІНГВАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ПОДЯЧНИХ ПРОМОВ ПЕРЕМОЖЦІВ АМЕРИКАНСЬКОЇ КІНОПРЕМІЇ «ОСКАР»

Кожного січня представники галузі мистецтв та індустрії розваг, а також шанувальники кіно в усьому світі звертають свою увагу на Премію Американської академії кінематографічних мистецтв і наук, відому з 1940-х років під ім'ям «Оскар». Інтерес і передчуття не згасають аж до трансляції кінопремії у лютому, коли сотні мільйонів любителів кіно займають місце біля телеекранів, щоб дізнатися, хто отримає найпрестижнішу нагороду кінематографа. Однак варто зауважити, що глядачі з нетерпінням чекають не тільки вручення нагород. Жарти ведучих, вбрання зірок, атмосфера, а також подячні промови знаменитостей викликають надзвичайний інтерес у публіки.

Актуальність роботи визначається необхідністю комплексного вивчення лінгвальних особливостей подячних промов переможців американської кінопремії «Оскар». Висловлювання подяки, як своєрідна одиниця комунікації, певним чином лексично та граматично маркована. Їм властиві такі граматичні категорії, як синтаксична модальність, синтаксичний час та синтаксична особа. Необхідна умова реалізації подяки як одиниці мовленнєвого етикету – направленість від першої особи до другої (експліцитно чи імпліцитно) [1, с. 11].

Об'єктом дослідження є подячні промови переможців американської кінопремії «Оскар».

Предмет дослідження – семантико-стилістичні особливості промов переможців американської кінопремії «Оскар».

Кожен раз весь світ чекає, щоб дізнатися, хто стане володарем заповітної статуетки. Зал завмирає, і в цей момент оголошують ім'я людини, яка отримає нагороду. І, хоча деякі актори обмежуються лише кількома фразами, велика частина кіноакторів намагається укласти свою промову в 45 секунд. Зазвичай, більшість промов такого формату починаються з подяки людям, які так чи інакше вплинули на формування особистості актора.

Також варто відзначити, що у своїх промовах багато діячів мистецтва не тільки висловлюють подяку за допомогу та підтримку друзів, рідних і колег, але й висвітлюють свою думку щодо питань, актуальних для сучасного суспільства. Так, у своїй промові на 88-ій церемонії вручення «Оскар» відомий актор Леонардо ДіКапріо порушує проблему екології. Наголошуючи на важливості даного питання, актор вжив короткий, але, тим не менш, яскравий вираз – *«Climate change is real. It is happening right now»*. З метою наголосити, що зміни клімату відбуваються саме зараз, на даний момент, переможець премії використовує теперішній тривалий час. Для підсилення ефекту актор додає лексему *right*, яка містить значення «на даний час». Тема екології порушена актором не без підстав, так як він згадує, що картина «Легенда Г'ю Гласса», яка принесла йому заповітну нагороду, розповідає саме про зв'язок людини з природою. На завершення промови актор використовує ще одну яскраву, стилістично марковану фразу. З метою підсилити ефект та додати більшої образності, він застосував один із стилістичних прийомів – епіфору: *«Let us not take this planet for granted. I do not take tonight for granted»*.

Леонардо ДіКапріо, отримавши довгоочікувану статуетку під час церемонії Оскар 2016 року, висловив вдячність, використовуючи такі конструкції: *«It was the product of tireless efforts»*; *«I have to thank everyone from the very onset of my career»*. У наведеному прикладі актор використовує модальне дієслово *have to*, щоб висловити свою подяку до кожного, хто був з самого початку його кар'єри. ДіКапріо намагається прикрасити свою промову яскравими виразами, що запам'ятовуються, де слово *«onset»* – самий початок шляху, світанок. Автор вважав за краще застосувати метафору, ніж стилістично нейтральні лексеми *«beginning»* або *«start»*, і цим зробив свою промову більш привабливою.

У мовленні актора простежуються також паралельні конструкції, що дозволяють акцентувати увагу глядачів на найважливіших ідеях у промові та додавати текстам подяк певного ритму. При цьому паралельні конструкції часто містять лексичні повтори, їхній ефект на реципієнта є досить сильним, оскільки паралельні конструкції поєднують логічні, ритмічні, емотивні та експресивні аспекти. Прикладом використання паралельних конструкцій є наступне висловлення: *«We collectively felt»*, *«We need to work collectively together»*. Для створення ефекту залученості аудиторії у ситуацію актор використовує особовий займенник «ми» замість особового займенника «я». Окрім того, для підсилення смислового та емоційно-експресивного значення він використовує висхідну градацію: *«collectively together»*.

Подібні висловлювання характерні для подячних промов під час вручення премій 20-го століття, проте у 21 столітті публічні виголошення вдячності відзначаються власними диференційними ознаками [2]. Аналіз текстів виступів засвідчив, що для мови сучасних подячних промов характерними є емоційно забарвлена лексика та більший набір стилістичних. Як приклад, проілюструємо цитату з тексту подяки американської акторки Меріл Стріп, виголошену у 2012 році на врученні премії під час 84-ї церемонії «Оскар»: «*When they called my name I had this feeling I could hear half of America going*». *O no! Oh, c'mon why? Her? Again? You know? But, whatever*». У пропонованій промові американська кіноакторка використовує метонімію «*America going*», замінюючи «*the citizens of America*» на «*America*». Текст промови містить чимало вигуків, якими Меріл Стріп вербалізує здивування та радість. У наведеному висловленні акторка застосовує висхідну градацію. У промові зафіксовано зміну перспективи, де акторка розповідає про себе від до третьої особи: «*Her?*». Еліптичні речення свідчать про те, що володарка Оскара не очікувала знову отримати премію.

Іншим прийомом, характерним для сучасних англомовних подячних промов, є зміна послідовності викладу інформації, а саме перенесення подій у майбутнє (flashforward) або у минуле (flashback). Так, американський актор Мет'ю Макконахі під час вручення премії Оскар у 2014 році актор подякував собі через 10 років (*himself in ten years' time*). З метою виразити своє ставлення до близьких, автор промови використовує такі вирази: «*Gratitude reciprocates*»; «*He's graced my life with opportunities*».

Отже, аналіз лінгвальних особливостей подячних промов переможців американської кіно премії «Оскар» засвідчив, що кінопремії стали невід'ємною частиною культурного життя багатьох людей, які щороку чекають такий великий захід, як вручення «Оскара» за найкращий фільм. Подібні церемонії і шоу викликають великий інтерес і користуються популярністю у світовій аудиторії, особливо дослідження лінгвальних особливостей подячних промов переможців. Корпус зібраних текстів промов кіноакторів-переможців демонструє, що типовими для публічних виголошень вдячності є спогади про початок кінокар'єри, подяка членам сім'ї, друзям, колегам, деякі знаменитості вважають за краще посилатися до своїх юних років, дякувати членам сім'ї, друзям, колегам. У подячних промовах, як правило, використовується *topic words* – група спеціально відібраних слів, яка домінує у певній частині, а отже, вказує на його головну ідею. Серед стилістичних засобів, які є найпоширенішими у подячних промовах

переможців американської кінопремії «Оскар», зафіксовано еліптичні конструкції, висхідну градацію, паралельні конструкції, повтори, метафору, метонімію тощо.

Список використаних джерел:

1. Беляева Е.И. Принцип вежливости в речевом общении // Иностранные языки в школе. – 1985. – № 2. – С. 11-15.
2. Мансурова Ш.И., Снытина А.А. Особенности организации благодарственных речей во время церемонии награждения // Студенческий электрон. научн. журн. – 2019. – № 31(75). URL: <https://sibac.info/journal/student/75/153841>
3. Actor in a leading role / Leonardo DiCaprio. URL: <http://www.oscars.org/press/88th-oscarsonstage-speech-transcript-actor-leading-role>
4. Oscars onstage speech transcript. URL: <https://www.oscars.org/oscars/ceremonies>

Судук Н.Р.

студентка,

*Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника*

ЛЕКСИЧНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЯК ЗАСІБ ПЕРЕКЛАДУ ФРАНЦУЗЬКОГО РОЗМОВНОГО МОВЛЕННЯ

Стаття присвячена дослідженню використання лексичних трансформацій як засобу перекладу одиниць французького розмовного мовлення засобами української мови.

Мета роботи полягає у вивченні перекладацьких трансформацій лексичного характеру для відтворення французьких розмовних елементів під час перекладу художнього тексту.

Об'єктом дослідження є французька розмовна лексика, а предметом – її відтворення прийомами лексичних трансформацій.

Переклад розмовного мовлення завжди є складним завданням для перекладача. Лексика розмовного мовлення представлена великою кількістю експресивних та емоційно-забарвлених елементів, для яких важливо підібрати адекватний відповідник який би не нівелював їхнього значення. Тому, під час перекладу художнього тексту виникає необхідність застосування лексичних перекладацьких трансформацій, які є «прийомами логічного мислення, за допомогою яких ми розкриваємо